

KENTLİLİK BİLİNCİNİN OLUŞTURULMASINDA KENT KONSEYLERİNİN ROLLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Prof.Dr. Hüseyin ERKUL¹ & Doç.Dr. Pelin KANTEN² & Hafize SEÇTİM³

ÖZET

Kentsel yaşam kalitesinin ve kentlilik bilincinin oluşturulmasında kent konseylerinin işlevsel bir role sahip olduğu düşünülmektedir. Kent konseylerinin rollerinin kapsamlı olarak ele alınması ve bu rollerin geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmasıyla, kente ilişkin sorunların demokratik platformlarda tartışılmasının kolaylaşması beklenmektedir. Bu doğrultuda, araştırmada kent konseylerinin rollerine ve bu rollerin geliştirilmesine ilişkin önerilerin bir model çerçevesinde sunulması amaçlanmaktadır. Araştırma amacı kapsamında iki farklı kentin kent konseylerinde aktif görev alan 11 kişi ile yapılandırılmış soru formu aracılığıyla mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Mülakatlardan elde edilen veriler MAXQDA nitel veri analizi programı kullanılarak kodlanmış ve kategorize edilmiştir. Kodların ve kategorilerin görselleştirilmesinde frekans analizi, karşılaştırmalı analiz ve ilişki analizlerinden yararlanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, kent konseylerinin rolleri “demokratik katılımın artırılması”, “kenti sahiplenme ve aidiyet hissinin oluşturulması”, “kente ilişkin raporlarla bilgilendirme çalışmaları”, “kent kültürünün anlaşılmasını sağlamak” “kentsel farkındalık oluşturmak” ve “hemşehrilik hukuku oluşturmak” şeklinde altı ana tema çerçevesinde sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentlilik Bilinci, Kent Konseyleri, Kentsel Yaşam Kalitesi
Jel kodlar: R00, Z18

THE ROLES OF CITY COUNCILS IN CREATING URBAN CONSCIOUSNESS: A QUALITATIVE RESEARCH

ABSTRACT

City councils considered as a functional role on shaping of the consciousness of urbanity and quality of urban life. While determining the roles of city

1- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Bölümü hcerkul@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8856-696X

2- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İşletme Bölümü, pelinkanten@comu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6487-0203

3- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Doktora öğrencisi, sectimhafize@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8671-0828

councils effectively and suggested proposal for developing roles, it is expected that to discuss the roles of city councils in the democratic platforms easily. In this context, it is aimed to submit a model within the scope of determining the roles of city council and the developing techniques of these roles. According to the aim of the study, the interviews were completed with the 11 participants who were taking an active role in city councils. Based on the data which were obtained by interviews analyzed using with MAXQDA. In addition, inductive content analysis was used for the analyzing of the data. Therefore, research results indicate that there are several roles of city councils such as “increasing the democratic participation”; “ownership of city”; “creating sense of belonging”; studies for giving information related to the city”; “to provide understanding city culture”; “creating awareness of city”; “creating citizenship law” and these are summarized under the six main theme.

Keywords: Consciousness of Urbanity, City Councils, Quality of Urban Life

Jel codes: R00, Z18

1. GİRİŞ

Hızla değişen ekonomik çevre, teknolojik ve kültürel koşullar; kentlerin ve bölgelerin birbirleriyle rekabet etmesine ve nitelikli mekânların oluşturulmasına zemin hazırlamaktadır. Bu rekabet sürecinde Castells ve Halls (1994); bazı sanayi kentlerinin sosyal, çevresel ve ekonomik kayıplara uğradığını; kimi bölge ve kentlerin ise kırsal düzeyden gelişme kaydederek gelişmiş mekânlar haline dönüştüğünü ileri sürmektedir. Dünya ölçeğinde değerlendirildiğinde; gelişmiş ülkelerin büyük metropollerinin teknoloji üretimi ve yenilikçilik kapasitesinin yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Özellikle 2000’lerin başından itibaren yaratıcı ve yenilikçi kent arayışının giderek ön plana çıkması ve nitelikli insan sermayesine olan ilginin artması; kentlerin değişimlere bağlı olarak yeniden yapılanma ihtiyacını gerektirmiştir (Velibeyoğlu vd., 2016: 3). Bu bağlamda, sosyo-ekonomik sistemlerin yansıtıldığı mekânların ve yaratılmış bir çevrenin ürünü olan kentlerin; tarihsel süreç içerisinde tarımsal faaliyetler, hayvancılık ve zanaatkârlığın gelişmeye başlamasından itibaren kabileler, kale kentler, bourglar, modern kentler ve akıllı kentlere doğru evrildiği ifade edilebilir. Daha geniş bir çerçevede tarihsel süreç boyunca insanoğlunun paleolitik çağda avcı-toplayıcı bir yaşam sürdürdüğü; neolitik dönem ile ilk kez yerleşik düzene geçtiği; böylece köylerin ve kentlerin ortaya çıktığı; orta çağ döneminde ise insanoğlunun tabakalaşma ve uzmanlaşma ile birlikte toprak sahipleri ve işçiler olarak yaşamlarını sürdürmeye devam ettiği; bourglar oluşturup zanaat ve ticaret işbirliklerini gerçekleştirdiği görülmüştür.

18. yy'da gerçekleşen sanayi devrimi döneminde ise fabrikaların kurulmasıyla birlikte toplumsal yaşam tümüyle değişmiştir. Kurulan fabrikalar etrafında yerleşik hayat düzenine geçilmiş; böylece kentleşme süreci hızla gelişme göstermiştir. Ancak hızla gelişen kentleşme süreci ve artan nüfus; alt yapı eksiklikleri, konut yetersizliği, sağlık, ulaşım ve eğitim alanında sorunlar ve işsizlik gibi birçok kentsel ve toplumsal problemi de ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla sanayi devrimi sonucunda hızla gelişen kentlerde ortaya çıkan sorunların çözümünde kamu sektörünün ve yerel yönetim birimlerinin önem kazanmaya başladığı görülmüştür (Aksoy, 2016: 34-35). Başka bir ifadeyle, kentleşme hareketlerinin temelini oluşturan sanayi devriminin ortaya çıkardığı değişimlerle başa çıkılabilmesi ve kitle üretim sürecinden yüksek düzeyde verim elde edilebilmesi; kurum ve kuruluşların merkezileşmesini aynı zamanda gereken yasal/yönetimsel düzenlemeleri yapılandırmasını gerektirmiştir (Niray, 2002: 8). Sanayileşme döneminde kent yapılarında yaşanan değişim ve dönüşümler 21. yüzyılda küreselleşme süreciyle devam etmiş ve kentlerin dünya ekonomisindeki önemi giderek artmıştır. Böylece kentler; iyi iş ve yaşam imkânı sunan mekânların ötesinde sermaye ve yatırım araçlarını çekebilen, insanları ve etkinlikleri belirli bir çerçevede şekillendiren aynı zamanda ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yaşamın belirleyicisi olan birimler olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda, günümüzde bilginin üretildiği ve tüketildiği merkezler olan kentlerin ülkelerin güçlerini arttırıcı bir mekanizma olduğu ifade edilebilir (Kayan, 2015: 278-281).

21.yüzyılda küreselleşme olgusuyla birlikte kentlerin işlevlerinin ve yönetim yapılarının yeniden biçimlendirilmesi gerekliliği görülmektedir. Bununla birlikte sınır ötesi hareketliliğin, değişim ve dönüşümlerin; ekonomik, sosyal ve kültürel paylaşımları arttırması; yönetişim, kentlilik, kentlileşme, katılım, kentsel yaşam kalitesi, kent yönetiminin aktörleri ve uluslararasılaşma gibi kavramları da gündeme getirmiştir. Bu çerçevede, kentleşme sürecinde teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel değişimlerin yönetilmesinde toplumsal paydaşların önemli bir rolü olduğunu göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, iyi bir yaşam alanı ve iş imkânı sunan; ülkenin rekabet gücünü oluşturan mekânların etkin düzeyde yönetilmesi sanayileşmenin ve küreselleşmenin getirdiği sorunların çözümünde ve beyin göçünün önlenmesinde temel bir belirleyicidir. Bu doğrultuda, araştırmada kentin etkin ve verimli olarak yönetilmesinin belirleyicilerinden birisi olan kent konseylerinin rollerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çünkü kent konseylerinin kentsel yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlayarak, toplumda yaşanabilir kent algısı oluşturmaya beklenmektedir. Aynı zamanda toplumda kentlilik bilincinin oluşturulmasında ve kent sorunlarının irdelenmesinde de

kent konseylerinin etkin bir role sahip olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla, araştırmada kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin iyileştirilmesinde ve kentlilik bilincinin oluşturulmasında kent konseylerinin rollerinin belirlenmesi ve sahip oldukları rollerin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin tespit edilmesi, araştırma bulgularının bir model çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE KAVRAMLAR

Tarihsel süreçte kentler, medeniyetlerin başladığı ve toplumsal kültürün geliştiği mekânlar olarak değerlendirilmektedir. Kentler; insanların ihtiyaçları, teknolojik gelişmeler ve küreselleşme olgusuyla birlikte paralellik gösteren gelişme ve büyüme sürecinde, toplumsal değerlerin gelecek nesillere aktarılmasının temel bileşenidir. Literatürde kent kavramının idari, demografik, sosyolojik ve kültürel bağlamda farklı açılardan ele alındığı görülmektedir (Pustu, 2006: 129-148). Sosyolojik açıdan Tönnies (1988) kent kavramını cemaat ve cemiyet ayrımı çerçevesinde değerlendirerek kavramsallaştırmıştır (Koyuncu, 2011: 34). Bu çerçevede, cemaat tipi toplum; biz duygusunun, yüz yüze ve samimi ilişkilerin hâkim olduğu toplumu; cemiyet toplumu ise ırk, etnik köken ve sosyo-ekonomik açılardan farklılıklara sahip, heterojen birliktelikleri içeren, akılcı nedenlerle kurulan ve belirli bir amaca yönelik olan toplulukları ifade etmektedir (Doğan, 2015: 329-330). Benzer şekilde Durkheim (1964) kenti işbölümü ve dayanışma temelinde basit ve karmaşık cemiyetler olarak kavramsallaştırmış; Weber ise kenti “ekonomik bir kale olarak” tanımlamış ve bu kalenin bir nüfus yoğunluğuna sahip olduğunu belirtmiştir (Pekdemir, 2019: 3). Bu bağlamda idari ve demografik açıdan yapılan tanıma göre ise; kent genellikle belediye sınırları içinde kalan ve nüfusu 20.000’den fazla olan yerleşim yerleri olarak tanımlanmıştır (Niray, 2002: 2).

Sosyo-kültürel çerçevede Keleş (1997) kenti; sosyal yaşamın meslekler, işbölümü ve farklı kültürel gruplar bağlamında kategorize edildiği aynı zamanda karmaşık insan ilişkilerin yaşamı etkilediği yerleşim merkezleri şeklinde nitelendirilmiştir (Pustu, 2006: 130). Daha geniş bir çerçevede ise kent; toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun yerleşme-barınma, çalışma, dinlenme-eğlenme gibi gereksinimlerinin karşılandığı, az sayıda kişinin tarımsal uğraşlarda bulunduğu, nüfus yönünden daha yoğun ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi olarak tanımlanmaktadır (Keleş, 1998: 75). Bu bağlamda, genel çerçevede nüfus hareketleri, ekonomi, toplumsal yapı, doğal faktörler, alt yapı ve teknolojik koşullar ile coğrafik şartların kenti tanımlamada kullanılan kriterler arasında olduğu ifade edilebilir. Ayrıca ulaşım, yoğunluk, erişilebilirlik ve sosyo-

ekonomik kapsamda hane halkı geliri, işgücü oranı, sektörel dağılım, üretim yapısı, işbölümü, uzmanlaşma ve örgütlenme gibi birçok faktörün de kentleri tanımlamak amacıyla yararlanılan unsurlar olduğu görülmektedir (Türkmen & Türkkanat, 2018: 109). Sonuç olarak; geniş bir perspektifte kent; sanayi, ticaret, hizmet gibi ekonomik etkinliği olan aynı zamanda hem tarımsal hem de tarım dışı üretimin dağıtım ve kontrolünün sağlandığı, sınırları belirlenmiş bir alanda yoğunlaşmış heterojen nüfusun sosyal bakımdan tabakalaştığı bir mekân olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte kenti; dikey ve yatay hareketliliğin olduğu, farkındalıkları yüksek, sorumluluk alan ve yönetime katılan belirli bir sivil nüfusa sahip, kentle ilgili konularda sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapıldığı, kendi dokusuna, özelliklerine göre bir kültürü olan ve gelişime açık fiziki yerleşme alanı olarak da ifade etmek mümkündür (Topal, 2004: 286).

Kentler; nüfus yapısı, ırk, etnik köken, dini ve kültürel değerler, eğitim seviyesi, gelenekler, örf ve adetler açısından farklı özellikleri barındıran yerleşim alanlarıdır. Bu yerleşim alanlarında bir araya gelen farklı özelliklere sahip bireyler zaman içerisinde kişisel farklılıklarına rağmen kentin ortak yaşama kültürünü benimsemektedirler (Kaya, 2007: 7). Böylece bir kentte doğan, yetişen ve yaşayan; kentle arasında tarihsel, kültürel ve duygusal bağlar kurabilen aynı zamanda bu kente dair toplumsal sorumluluk hissi duyan kişiler kentli olarak tanımlanabilir (Keleş, 1998: 84). Bireysel farklılıklara sahip olan kentlilerin yanında sosyal ve ekonomik değişimlerin gerçekleşmesiyle ortaya çıkan gelişim sürecinin kentleşme kavramının doğmasına zemin hazırladığı görülmektedir. Kentleşme, hızla büyüyen üretim, ticaret ve hizmet sektörü hacmi sebebiyle nüfusun kentlerde birikmesi ve kent sayısının artması sonucu kentlilerin yaşam tarzlarında meydana gelen değişim süreci olarak ifade edilebilir (Güven, 2006: 25). Başka bir ifadeyle, kentleşme; sanayileşme ve ekonomik gelişmelere paralel olarak kent sayısının artması ve kentlerin büyümesi sonucunda toplumsal yapıda örgütlenmenin, işbölümü ve uzmanlaşma düzeyinin artmasıyla insan davranışlarında ve bireysel ilişkilerde kentlere özgü değişikliklerin ortaya çıkmasına neden olan bir nüfus birikimi olarak tanımlanmaktadır. Kentleşme sürecinin sosyal ve kültürel boyutu kapsamında ise bireylerin kentle uyumlu bir şekilde bütünleşmesini ifade eden kentlileşme kavramı ortaya çıkmaktadır. Kentlileşme veya kentli olmak; toplumsal düzeyde kentleşme sürecinin bireylere yansımaları olarak nitelendirilen, sosyo-psikolojik bir süreç olarak belirtilmektedir. Kentlileşen insan; kent insanı” ile “kır insanı” arasındaki geçiş sürecinde yer alan kişiyi temsil etmektedir (Niray, 2002: 4). Bu bağlamda, kentlileşmeyi; kırdan “çözülme” ve “kentte yoğunlaşma” nedeniyle kırdan kente göçen eden nüfusun ekonomik ve sosyal açılardan kırdan özelliklerinden arınarak kentin özelliklerini

kazandığı bir süreç olarak ifade edilmektedir (Kartal, 1992: 50).

2.1. Kentlilik Bilinci ve Kent Konseyleri

Günümüzde, kentleşme ve kentleşme sonucu yabancılaşma, toplumsal sorumluluk üstlenmekten kaçınma ve aidiyet hissetmeme gibi sebeplerle kentlerde ortak hareket etmenin giderek zorlaştığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, hızlı nüfus artışı, küreselleşme, sosyo-kültürel, ekonomik ve teknolojik değişimler neticesinde büyüyen ve yönetimi zorlaşan kentlerde; toplumsal kültürün yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması istek, çaba ve bilinç gerektirmektedir. Bireyin kendini ve çevresini tanıma yeteneğini temsil eden bilinç kavramına göre; kentlerde yaşayan bireylerin kent değerlerini, özelliklerini, kentin olumlu ve olumsuz yönlerini kavraması bilinçli olma durumunu yansıtmaktadır (Batmaz & Gürer, 166). Kentlilik bilinci, kentte yaşayan bireylerin kentli olduklarının farkında olmalarıyla, kente özgü tavır ve davranışlar sergilemelerini nitelemektedir. Bu kapsamda, kentlilik bilincinin kente karşı sorumlu olmak, kente ve kentliye saygılı olmak, kente aidiyet, kent kültürü, kentsel yaşam, kente bağımlılık ve kentli olmak gibi kavramlarla ilişkili olduğunu ifade etmek mümkündür (Belli & Aydın, 2017: 426). Genel olarak ele alındığında; kentlilik bilinci kent kültürünü anlamak, bireyin kendini kente ve kente ilişkin dinamiklere ait hissetmesi ve kentte kendini güvende hissetmesi aynı zamanda kentsel oluşumlara ilişkin sorumluluk duyması şeklinde tanımlanabilir (Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2009: 17). Bu bağlamda, kentlilik bilinci bireylerin yaşadığı kente sahip çıkmasını, kenti benimsemesini ve sevmesini, kentin gelişimine katkı sağlayıcı faaliyetlere katılım sağlamasını gerektirmektedir (Görün & Kara, 2018: 394).

Kentler, farklı özelliklere sahip heterojen bir yapı içermesi sebebiyle, kentlerde yaşayan bireylerin kentlilik bilinci algılarının farklı olması beklenmektedir. Kentlilik bilinci, bireyin kendisini kentli olarak görmesiyle başlayan, sonrasında kendisini o kente ait hissetmesiyle devam eden bir süreçtir. Bununla birlikte bireyin yaşadığı kenti diğerlerinden ayırt ederek “benim kentim” şeklindeki değerlendirmesiyle gerçek ve sembolik düzeyde kentlilik bilincinin gerçekleştiği ifade edilebilir (Güçlü, 2002: 18). Ancak, kentlilik bilincinin her bireyde aynı düzeyde oluşamayacağı; bu durumun bireysel, sosyal, ekonomik ve fiziki faktörlere bağlı olduğu ileri sürülmektedir. Başka bir ifadeyle, bireysel faktörler bağlamında yaş, doğum yeri, iş sahibi olma durumu ve çalışma koşullarının; sosyal faktörler çerçevesinde eğitim ve boş zamanı değerlendirme şeklinin; ekonomik faktörler kapsamında gelir düzeyinin ve fiziksel faktörler olarak ise alt yapı, rekreasyon alanları, sağlık ve benzeri kurumların kentlilik bilincinin

oluşmasını etkilemesi beklenmektedir (Batmaz & Güner, 2016: 168). Ayrıca literatürdeki çalışmalarda Geyik (2010); Mutlu (2011); Ercoşkun vd (2016); kentlilik bilincinin göstergelerinin “kentsel aidiyet”, “kenti sahiplenme”, “kent kurumlarına katılım”, “kent sorunlarıyla ilgilenme” ve “kentsel farkındalık” kriterleri çerçevesinde ele alındığı görülmektedir.

Kentlilik bilincinin temel belirleyicilerinden birisi olan kentsel aidiyet bireyin kendini yaşadığı mekâna ait hissetmesi ve kendisini kentin bir parçası olarak görmesini ifade etmektedir. Diğer bir gösterge olan kenti sahiplenme, bireyin yaşadığı kenti koruma ve kentin gelişimine katkıda bulunma çabasını içermektedir. Kenti sahiplenme duygusunun oluşabilmesi için öncelikle kente aidiyet bilincinin oluşması gerekmektedir. Kent kurumlarına katılım ise kentli olmanın ve kent bilincinin oluşmasının gerekliliği olarak görülmektedir. Başka bir ifadeyle, bireylerin kent konseyleri, sivil toplum kuruluşları, sanat ve kültür merkezleri gibi kurumlarla kurduğu sağlıklı ilişkilerle kentin doğasını kavramaları, kent kültürünü kazanmaları ve böylece kent bilincini kazanmaları beklenmektedir (Acungil, 2012: 40-42). Bununla birlikte katılımcı faaliyetlerle kent sorunlarını tespit etmek ve bu sorunların azaltılmasına çalışmak, kentlilik bilincinin oluşumunun kritik bileşenlerinden birisini temsil etmektedir. Ayrıca kentlilik bilincinin diğer göstergelerinden birisi ise kentsel farkındalık olarak ele alınmaktadır. Kentsel farkındalık; bir kentteki imkânları keşfedebilme, değişiklikleri görebilme, kentin kültürü ve tarihi hakkında bilgi sahibi olma, alt ve üst yapı olanaklarını tespit edebilme gibi birçok unsuru içermektedir. Bu bağlamda, kentlilik bilincini oluşturan tüm bileşenlerin aynı zamanda kentsel yaşam kalitesini artırma amacı taşıdığı ifade edilebilir. Kentsel yaşam kalitesi, bir kentte yaşayan tüm bireylerin herhangi bir ayrıma uğramadan kentin olanaklarından eşit düzeyde yararlanma hakkına sahip olmaları olarak tanımlanmaktadır (Batmaz & Güner, 2016: 168).

Kentsel yaşam kalitesi; fiziksel ve duygusal öğelerin yanında, kenti kent yapan bütün güçlerin ve unsurların oluşturduğu bir yaşam biçimi olarak değerlendirilmektedir. Kentsel yaşam kalitesinin önemine Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi'nin 25. maddesinde yer alan; “herkes, kendisinin ve ailesinin sağlığı ve gönenci için yeterli beslenme, giyinme, konut, sağlık bakımı ve zorunlu toplumsal hizmetleri de içeren bir yaşam düzeyine kavuşma hakkına sahiptir” ifadesinde değinildiği görülmektedir. Ayrıca, BM 1961 tarihli BM Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12. maddesinde belirtilen, “çevre ve toplum sağlığının her bakımdan iyileştirilmesi” öngörüsü ile 1972 Stockholm Konferansı'nda değinilen “sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşama hakkı” kurallarının kentsel yaşam kalitesinin öne çıkarılmasında belirleyici

olduğu ifade edilebilir (Torunoğlu, 1997: 204-226). Bu doğrultuda, kentsel yaşam kalitesinin sağlanmasında ve kentlilik bilincinin oluşturulmasında başvurulması gereken temel mekanizmanın kent konseyleri olduğu belirtilmektedir. Çünkü, kent konseylerinin kentlilerin karşılaştığı sorunlara çözüm bulabilmelerinde, ortaya çıkan olumsuzlukları dile getirmelerinde ve kentli haklarına ilişkin bilgi edinmelerinde en önemli adreslerden birisi olduğunu ifade etmek mümkündür (Karasu vd., 2018: 45).

Kent konseyleri, muhtarlar, kamu-özel sektör kurum ve kuruluş temsilcileri, sendikalar, üniversiteler ve uzman kişiler gibi aktörlerin yer aldığı; yürütme yetkisi olmayan; yalnızca “danışma” özelliği taşıyan bir sivil toplum kuruluşu olarak tanımlanmaktadır (Kocaoğlu & Sert, 2018: 4). 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. maddesinde ise, kent konseylerinin “kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, saydamlık, hesap verme, sürdürülebilir kalkınma, çevre duyarlılığı, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirme” amacıyla kurulduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, üniversiteler, ilgili sivil toplum örgütleri, siyasî partiler, kamu kurum ve kuruluşları ve mahalle muhtarları temsilcileri aracılığıyla kent konseylerinin etkinliğinin artması beklenmektedir (Kocaoğlu, 2015: 109). Kent konseylerinin Dünya ve Türkiye ölçeğinde kuruluş süreci incelendiğinde; çıkış noktasının Gündem 21, Yerel Gündem 21 ve Avrupa Kentsel Şartı'nın oluşturduğu görülmektedir. “Gündem 21” adlı küresel eylem planı 1992 yılında Rio De Janeiro kentinde düzenlenen “Yeryüzü Zirvesi” adlı uluslararası çevre konferansının en temel çıktılarında birisidir. Gündem 21’de sorunların çözümünde yerel yönetimlerin katılım ve işbirliği ele alınmış böylece “Yerel Gündem 21” kavramı ortaya çıkmıştır. Yerel Gündem 21 ise; sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin yerel düzeyde gerçekleştirilebilmesi için yerel yönetimlerin diğer paydaşlarla işbirliği içerisinde kent kimliğini geliştirmeye yönelik çalışmalar yürütmesi gerekliliğini ileri sürmüştür. Bu bağlamda, Yerel Gündem 21 kapsamında yerel düzeyde katılımın temel aracı olan kent konseylerine yer verildiği; kent konseylerinin kent bilincinin oluşturulmasında ve kent sorunlarının çözümünde temel bir role sahip olduğu vurgulanmıştır (Erkul vd., 2013: 87).

Kent konseyleri, yönetişimin giderek yaygınlaştığı ve yerel yönetimlerin zamanla artan bir şekilde güçlendiği günümüz toplumunda kente ve kentlilere gönüllü olarak hizmet veren kurumlardır. Kent konseyleri; merkezi yönetimleri, sivil toplum kuruluşlarını ve yerel yönetimleri kapsayan paydaşları bir araya getirerek,

kentin önceliklerinin ve sorunlarının demokratik platformlarda tartışılmasına zemin hazırlayan aynı zamanda tüm kenti bütünleştiren bir ortak akıl aracıdır. Bu bağlamda yönetim temeli üzerine kurulan ve tüm paydaşların kente ilişkin süreçlere aktif katılımını ön plana çıkararak; kent konseylerinin toplumsal farkındalık, sürdürülebilirlik ve demokratik katılım olmak üzere kritik bir takım rollere sahip olduğu ileri sürülmektedir (Yeşildal, 2011: 101-118). Daha geniş bir çerçevede ise; kent konseylerinin hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesi, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesi, kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkılması, kentin yaşam kalitesinin geliştirilmesi, çevreye duyarlılığın ve yoksulluğu giderici programların desteklenmesi, sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunulması, çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerinin artırılması ve kent konseylerinde oluşturulan görüşlerin ilgili belediyelere aktarılması olmak üzere birçok role sahip olduğunu ifade etmek mümkündür. Ayrıca kent konseylerinin temel düzeyde kentte yaşayanların “kentlilik bilinci” ne sahip olmasını sağlamak ve kentlilere yönelik hizmet üreten kamu otoritelerinin yönetimine etkide bulunma ve karar alma sürecine katılımı gibi kritik işlevleri olduğu da görülmektedir (Karasu vd., 2018: 131-132). Bu çerçevede; kent konseylerinin rollerinin mevzuat kapsamında ele alındığı; kısıtlı sayıda ampirik çalışmayla bu rollerin irdelendiği görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada kent konseylerinin rolleri geniş bir perspektifte incelenmeye ve bu rollerin geliştirilmesi için yapılması gerekenler belirlenmeye çalışılmaktadır. Belirlenen amaç doğrultusunda, araştırmanın temelini aşağıda yer alan sorulara cevap aranması oluşturmaktadır:

1. Kentlilik bilinci kavramı kent konseyinde rol alan katılımcılara ne ifade etmektedir?
2. Kentsel yaşam kalitesi kent konseyinde rol alan katılımcılara ne ifade etmektedir?
3. Kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesinde kent konseyinin rolleri nelerdir?
4. Kentlilik bilincinin geliştirilmesinde kent konseyinin rolleri nelerdir?
5. Kentlilik bilincinin ve kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesinde kent konseyinin rolleri nasıl geliştirilebilir?

3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Araştırmanın amacı; kentlilik bilincinin oluşmasında kent konseylerinin rollerinin belirlenerek; bu rollerin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, hazırlanan araştırma sorularına cevap aranmaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik yaklaşıma (olgu bilime) dayanmaktadır; kentlilik bilincini araştırmada ele alınan, kentleşme ve kentlileşme sürecinin belirleyicisi olan bir olgu olarak değerlendirilmesi mümkündür. Bununla birlikte, kentlilik bilinci kavramının farklı anlamlar ifade etmesi, kentlilik bilincinin oluşturulmasında kent konseylerinin farklı roller üstlenmesi ve bu rollerin geliştirilmesi için değişik yöntemlerin uygulanmasının gerekliliği amacıyla fenomenolojik araştırma deseninden faydalanılmıştır.

3.1. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın katılımcılarını iki farklı kentin kent konseylerinde aktif rol almış olan 11 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada, veri doygunluğu ve veri yeterliliği kriterleri dikkate alınarak, amaçlı örnekleme yönteminden faydalanılmıştır. Bu doğrultuda, kent konseylerinin yönetim kademelerinde görev alan kişiler örnekleme dâhil edilmiştir. Ayrıca örnekleme seçiminde kent konseylerinde aktif rol alma durumu ve gönüllü olarak faaliyetlere katılma isteği gibi farklı kriterler de dikkate alınmıştır. Bu kriterler çerçevesinde 11 kişi ile görüşüldükten sonra veri doygunluğunun ve veri yeterliliğinin sağlandığına kanaat getirilmiştir.

3.2. Veri Toplama Tekniği

Bu araştırmada, veriler yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak ve görüşme sırasında not tutularak toplanmıştır. Görüşme formu hazırlanmadan önce ilgili literatür taranmış, kentlilik bilinci ve kent konseyleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelenerek soru formları oluşturulmuş ve formun geçerliliği uzman görüşüne başvurularak sağlanmıştır. Görüşme formu kentlilik bilinci ve kent konseylerinin rolleriyle ilgili 15 adet açık uçlu soruyla; cinsiyet, yaş, eğitim, görev süresi gibi 4 adet demografik sorudan oluşmaktadır. Görüşmeler Eylül-Kasım 2019 tarihleri arasında önceden randevu alınmasıyla kent konseylerinde görev yapan personellerin çalışma ofislerinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar ile görüşmeler 35-40 dakika arasında bir sürede gerçekleştirilmiş, ses kayıt cihazı kullanılmadan, yazılı olarak kayıt altına alınmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde MAXQDA programından

ve içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizi yöntemiyle, elde edilen verilere göre tanımlanan kodların birbirleriyle ilişkilerine göre belirli kategoriler altında sınıflandırılarak, temaların oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede araştırma verilerinin analizinde not tutma yoluyla elde edilen veriler incelenerek, araştırma amacına uygun olarak açık kodlar oluşturulmuştur. Açık kodlamalardan sonra ana kategoriler ve alt kategoriler oluşturularak, birbiriyle ilişkili veriler bir araya getirilmiştir. Daha sonra seçici kodlama yapılarak, alt kodlarda ana kategorilerle uyumlu olacak şekilde daraltma yapılmıştır. Son aşamada, bulgular yorumlanarak, model önerisi sunulmuştur. Ayrıca araştırmanın güvenilirliği ise alanında deneyimli bir akademisyene kategorilendirme işlemi yaptırılarak, elde edilen kategoriler ile araştırmacının oluşturduğu kategorilerin karşılaştırılması ile sağlanmıştır. Buna göre 380 kodlamada görüş birliği, 128 kodlamada ise görüş ayrılıkları belirlenmiştir. Miles ve Huberman (1994) *Güvenilirlik= [(Görüş Birliği):(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)]x100* formülü kullanılarak “Güvenilirlik= 0.74” olarak hesaplanmıştır.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda açık kodlar oluşturulmuştur. Buna göre kodlar arasındaki ilişkilerin oluşturduğu yapı sonucunda 5 adet kategori (kentlilik bilinci, kentsel yaşam kalitesinin göstergeleri, kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesi, kent konseyinin rolleri, kent konseyinin rollerinin geliştirilmesi) olmak üzere 508 açık kod belirlenmiştir. Bu kodların görselleşmesinde frekans (f) tablo ve grafikleri, yoğunluk tabloları ve kod haritaları kullanılmıştır.

4.1. Kentlilik Bilinci Kavramının Analizine İlişkin Bulgular

İlk aşamada, çalışmanın ana temasını oluşturan kentlilik bilinci kavramının kent konseyinde aktif görev alan katılımcılara çağrıştırdığı anlamlar belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler kentlilik bilinci kavramının 7 farklı ifade çağrıştırdığını göstermektedir. Buna göre kentlilik bilinci kavramının en yüksek düzeyde (% 20.51) kentsel farkındalık kodu ile kodlandığı, bunu sırasıyla kentsel sorunlara duyarlılık (% 17.95), kente aidiyet (% 17.95), demokratik katılım (% 12.82), toplumsal beklenti ve isteklere önem verme (% 12.82), kentle ilgili konulara ilgi duyma (% 12.82) ve hemşehrilik hukukuna uygunluk (% 5.13) kodlarının izlediği görülmektedir. Tablo 1’de kentlilik bilinci kavramının çağrıştırdığı ifadelerle ilişkin frekans ve yüzde dağılımları verilmektedir.

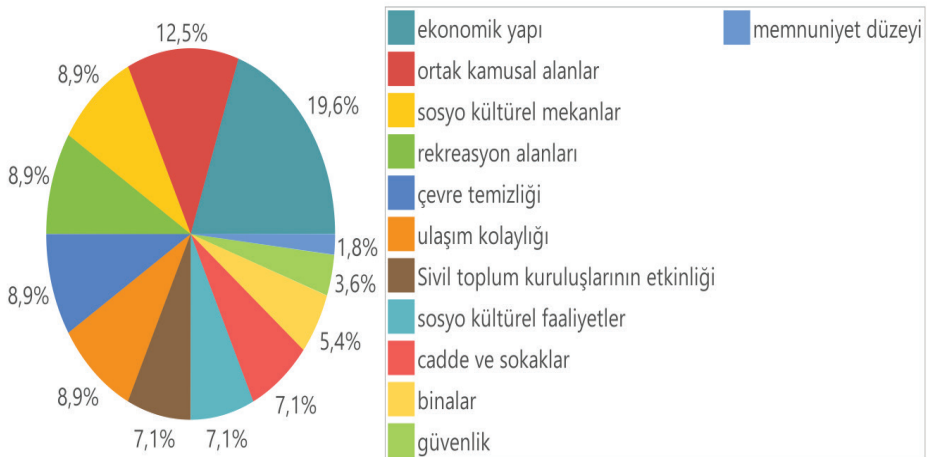
Tablo 1. Kentlilik Bilinci Kavramının Çağrıştırdığı İfadeler

Kentlilik Bilinci Kavramının Çağrıştırdığı İfadeler	Frekans	Yüzde (%)
Kentsel Farkındalık	8	20,51
Kente Ait Sorunlara Duyarlı Olma	7	17,95
Kentsel Aidiyet	7	17,95
Demokratik Katılım	5	12,82
Toplumsal Beklenti Ve İsteklere Önem Verme	5	12,82
Kentle İlgili Konulara İlgi Duyma	5	12,82
Hemşehrilik Hukukuna Uyunluk	2	5,13
TOPLAM	39	100,00

4.2. Kentsel Yaşam Kalitesinin Göstergelerine İlişkin Bulgular

Kent konseyinde aktif rol alan katılımcılara, kentlilik bilinci kavramının anlamından sonra, kentsel yaşam kalitesinin göstergeleri sorulmuştur. Şekil 1’de kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin yüzdesel dağılımı verilmektedir. Elde edilen verilere göre, en yüksek kodlamanın ekonomik yapı (% 19.6) olduğu görülmüştür. Bununla birlikte ortak kamusal alanlar (% 12.5), sosyo-kültürel mekanlar (% 8.9), rekreasyon alanları (% 8.9), çevre temizliği (% 8.9), ulaşım kolaylığı (% 8.9), sivil toplum kuruluşu etkinlikleri (% 7.1), sosyo-kültürel faaliyetler (% 7.1) ile cadde ve sokaklar (% 7.1) kentsel yaşam kalitesinin göstergeleri olarak ifade edilmiştir.

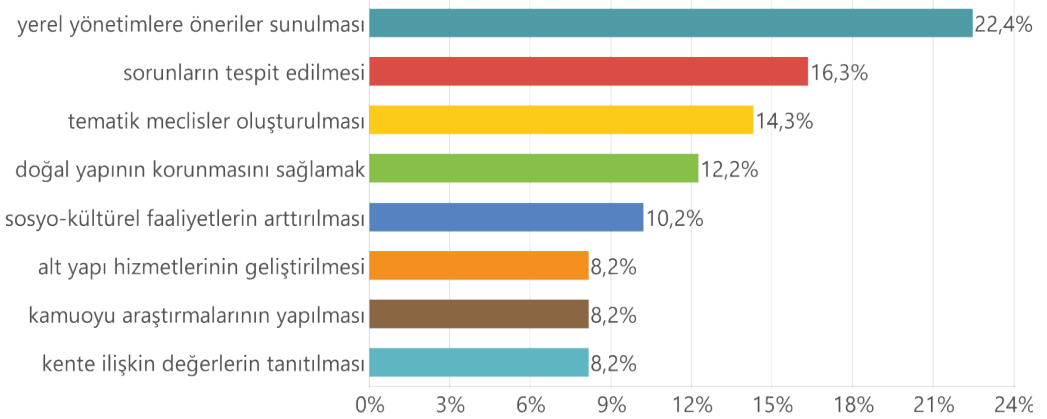
Şekil 1. Kentsel Yaşam Kalitesinin Göstergeleri



4.3. Kentsel Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamındaki katılımcılara, kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine yönelik düşünceleri sorulmuştur. Şekil 2’de katılımcıların kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine ilişkin verdikleri cevapların yüzdesel dağılımı verilmektedir. Buna göre en yüksek kodlamanın yerel yönetimlere öneriler sunulması (% 22.4) olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, sorunların tespit edilmesi (% 16.3), tematik meclisler oluşturulması (% 14.3), doğal yapının korunması (% 12.2), sosyo-kültürel faaliyetlerin arttırılması (% 10.2), alt yapı hizmetlerinin geliştirilmesi (% 8.2), kamuoyu araştırmaları yapılması (% 8.2) ve kente ilişkin değerlerin tanıtılması (% 8.2) olarak ifade edilmiştir.

Şekil 2. Kentsel Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesi



4.4. Kentlilik Bilincinin Geliştirilmesinde Kent Konseyinin Rollerine İlişkin Bulgular

Kent konseyinde aktif rol alan katılımcılara kentsel yaşam kalitesi ve kentlilik bilincinin arttırılmasında kent konseyinin rolleri sorulmuş ve elde edilen veriler çerçevesinde kent konseyinin rolleri “**demokratik katılımın arttırılması**”, “**kenti sahiplenme ve aidiyet hissinin oluşturulması**”, “**kente ilişkin raporlarla bilgilendirme çalışmaları**”, “**kent kültürünün anlaşılmasını sağlamak**” “**kentsel farkındalık oluşturmak**” ve “**hemşehrilik hukuku oluşturmak**” olmak üzere altı ana tema çerçevesinde 33 alt kod ile kodlanmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde; katılımcılar “demokratik katılımın sağlanması” kapsamında kent konseylerinin rollerini; kentin sorunlarına yönelik alt meclis ve çalışma grupları oluşturmak, halka açık meydanlarda toplantılar düzenlemek

ve mahalle meclislerinde ilgili sorunları ve önerileri belirlemek olarak ifade etmişlerdir. Bununla birlikte en yüksek yoğunluğa sahip rollerden birisini temsil eden “kenti sahiplenme ve aidiyet oluşturma” kapsamında ise kent konseylerinin; toplumsal katılımın teşviki, çevre duyarlılığını artırma etkinlikleri, gönüllülüğün artırılması ve STK’lar ile ortaklaşa çalışmalar yürütmeyi hedeflediği belirtilmiştir. “Kent kültürünün anlaşılmasını sağlamak” bağlamında katılımcılar kent konseylerinin; tarihi mekânları tanıtıcı, sosyo- kültürel ve bilimsel etkinliklerle farkındalık oluşturma çalışmaları, yerel medya kanalları aracılığı ile tanıtım, yöresel el sanatları, yöresel tarım ürünleri ve yöresel yemekleri ortaya çıkaran etkinlikler gibi rollerinin ön plana çıktığını ifade etmişlerdir. Ayrıca “kentsel farkındalık oluşturma” kapsamında, kent konseylerinin toplumsal paydaşları bir araya getiren etkinlikler, sosyal ilişkilerin geliştirilmesine yönelik etkinlikler düzenlemeleri, medya kanalları aracılığıyla bilgilendirme yapmaları ve kente ait arşiv oluşturarak kentsel farkındalık oluşturmaya çalıştıkları belirtilmiştir. “Hemşehrilik hukuku oluşturma” boyutu çerçevesinde ise, kent konseylerinin katılımcı bakış açısı oluşturulması, toplum ve yerel yönetimler arasında aracılık yapılması, çalışma grupları oluşturulması, kente ilişkin sorumluluk bilincinin geliştirilmesi, ayrımcı olmayan politikalar izlenmesi, siyasi oluşumlardan kaçınılması, ortak etkinlikler düzenlenmesi ve hemşehri dernekleri ile işbirliği yapılması gibi rollerinin vurgulandığı görülmüştür.

Tablo. 2 Kent Konseylerinin Rollerini

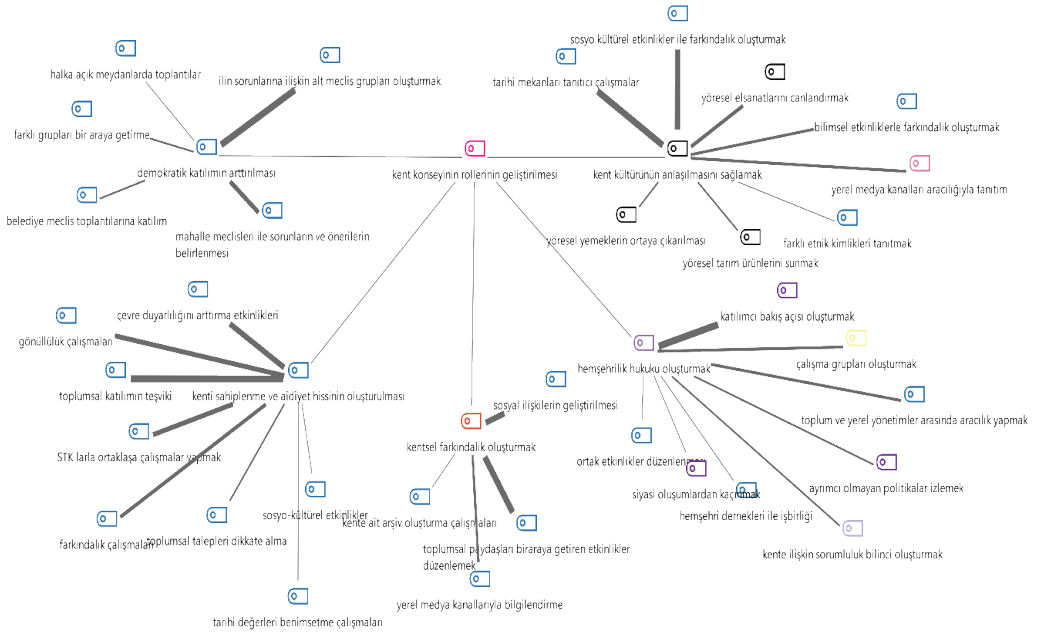
Kod Sistemi	a	b	c	d	e	f	g	h	j	k	l	TOPLAM
▼ kent konseyinin rolleri												0
▼ demokratik katılımın artırılması												8
halka açık meydanlarda toplantılar												2
farklı grupları bir araya getirme												5
belediye meclis toplantılarına katılım												4
mahalle meclisleri ile sorunların ve önerilerin belirlenme												8
ilin sorunlarına ilişkin alt meclis grupları oluşturmak												11
▼ kenti sahiplenme ve aidiyet hissinin oluşturulması												9
tarihi değerleri benimsetme çalışmaları												3
çevre duyarlılığını artırma etkinlikleri												20
farkındalık çalışmaları												14
STK larla ortaklaşa çalışmalar yapmak												19
sosyo-kültürel etkinlikler												1
toplumsal talepleri dikkate alma												7
toplumsal katılımın teşviki												24
gönüllülük çalışmaları												19
kente ilişkin çeşitli raporlarla bilgilendirme çalışmaları												7
▼ kent kültürünün anlaşılmasını sağlamak												2
yerel medya kanalları aracılığıyla tanıtım												5
sosyo kültürel etkinlikler ile farkındalık oluşturmak												10
bilimsel etkinliklerle farkındalık oluşturmak												5
tarihi mekanları tanıtıcı çalışmalar												10
farklı etnik kimlikleri tanıtmak												1
yöresel tarım ürünlerini sunmak												4
yöresel el sanatlarını canlandırarak												6
yöresel yemeklerin ortaya çıkarılması												3
▼ kentsel farkındalık oluşturmak												7
kente ait arşiv oluşturma çalışmaları												2
toplumsal paydaşları bir araya getiren etkinlikler düzenler												9
sosyal ilişkilerin geliştirilmesi												8
yerel medya kanallarıyla bilgilendirme												5
▼ hemşehrlik hukuku oluşturmak												5
toplum ve yerel yönetimler arasında aracılık yapmak												10
siyasi oluşumlardan kaçınmak												5
ayrımcı olmayan politikalar izlemek												7
katılımcı bakış açısı oluşturmak												20
hemşehrli dernekleri ile işbirliği												3
ortak etkinlikler düzenlenmesi												6
kente ilişkin sorumluluk bilinci oluşturmak												7
çalışma grupları oluşturmak												10
Σ TOPLAM	30	21	21	33	31	37	23	27	40	22	26	311

4.5. Kentlilik Bilincinin Arttırılmasında Kent Konseylerinin Rollerinin Geliştirilmesine İlişkin Model Önerisi

Kentlilik bilincinin oluşturulmasında kent konseylerinin rolleri incelendikten sonra kent konseyinin rollerine ilişkin ifadeler “demokratik katılımın arttırılması”, “kenti sahiplenme ve aidiyet hissinin oluşturulması”, “kent kültürünün anlaşılmasını sağlamak” “kentsel farkındalık oluşturmak” ve “hemşehrlik hukuku oluşturmak” olarak beş ana tema kapsamında ele alınarak, ana temalar ve alt faktörleri içeren ilişki haritası oluşturulmuş ve bir model dâhilinde

sunulmuştur. Şekil 3’de kent konseylerinin rollerinin geliştirilmesini kapsayan ana ve alt faktörler özetlenmektedir:

Şekil 3. Kent Konseylerinin Rollerinin Geliştirilmesine İlişkin Model Öneri



5. SONUÇ

Kent konseyleri, değişen yeni kamu yönetimi anlayışı bağlamında yerel yönetimlerin güçlenmesiyle toplumsal yaşamda önem teşkil eden sivil toplum örgütlerinden birisidir. Kent ve kentlilere gönüllü hizmet verme temeliyle yapılandırılan bu örgütler; kente ilişkin sorunların ve önerilerin demokratik platformlarda tartışılmasına aracılık eden bir mekanizma görevi üstlenmektedir. Başka bir ifadeyle, kent konseyleri siyasi bir oluşumun dışında sivil toplumun yönetime katılmasıyla; kent sorunlarına ortak akıl yoluyla çözüm önerileri geliştirilmesi, kentdaşlar arasında hemşehrîlik hukuku oluşturulması ve kentlilik bilincinin sağlanması açısından kritik önem taşıyan birimler olarak değerlendirilmektedir. Daha geniş bir çerçevede, kent konseyleri kentsel yaşam kalitesini arttıran, bütünleştirici bir anlayışla çıkar ve ayırım gözetmeden kente ilişkin sosyal sorumluluk faaliyetlerinin yürütülmesini ön plana çıkaran bir platformdur. Ancak yasal mevzuatlarındaki belirsizlik, tüzel kişiliğindeki eksiklikler, kendisine ait bir bütçesinin ve personelinin olmaması, belediyelerin

bütçelerinde kent konseyine ayrı bir kaleme yer verilmemesi, merkezi yönetim ve yerel yönetimler tarafından önyargı ile yaklaşılması ve toplumsal farkındalığın eksikliği sebebiyle misyonlarını etkili düzeyde yerine getiremeyen kuruluşlar olarak görülmektedir. Dolayısıyla, günümüz toplumunda kentlilik bilincinin oluşturulmasında ve kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde etkinlik göstermesi gereken kent konseylerinin rollerinin belirlenmesi ve bu rollerin geliştirilmesi önem taşımaktadır. Bu bağlamda; kent konseylerinin rollerinin irdelenerek, bu rollerin toplumsal, merkezi ve yerel yönetimler düzeyinde farkındalığının sağlanmasıyla kentsel aidiyet ve kentsel katılımın sağlanması ile mümkündür.

Araştırmada kent konseyleri bağlamında; etkin faaliyet gösterdiği düşünülen iki farklı kentin kent konseyleri ele alınmış; bu konseylerde aktif rol alan ve gönüllülük faaliyetleri üstlenen katılımcılar seçilmiştir. Bu çerçevede, kent konseylerinin yönetimlerinde belirli dönemlerde görev almış olan kişilerle mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Mülakat yapılan kişilerin belirlenmesinde gönüllü olmaları, kent konseyinin çalışmalarında rol almış ve kentsel aidiyete sahip olma durumları dikkate alınarak, toplam 11 kişi ile görüşülmüştür. Mülakatlar belirli periyotlarda planlanmış ve her biriyle 30-45 dakika arası görüşülerek, notlar tutulmuştur. Mülakatlar sonucunda elde edilen veriler, araştırma kapsamındaki katılımcıların kentlilik bilinci kavramına farklı anlamlar yüklediğini göstermektedir. Elde edilen bulgulara göre kentlilik bilinci kavramının en yüksek düzeyde kentsel farkındalık kavramı ile ilişkilendirildiği; bunu sırasıyla kentsel sorunlara duyarlılık, kente aidiyet, demokratik katılım, toplumsal beklenti ve isteklere önem verme gibi ifadelerin izlediği görülmüştür. Bununla birlikte katılımcılar kentsel yaşam kalitesinin göstergelerini değerlendirdiğinde en önemli unsurun ekonomik yapı olduğunu sonrasında ortak kamusal alanlar, sosyo-kültürel mekanlar, rekreasyon alanları, çevre temizliği, ulaşım kolaylığı, sivil toplum kuruluşları etkinlikleri ve sosyo-kültürel faaliyetler gibi bileşenlerin ön plana çıktığını ifade etmişlerdir. Ayrıca kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde en yüksek düzeyde yerel yönetimlere öneriler sunulmasına vurgu yapıldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla, sorunların tespit edilmesi, tematik meclisler oluşturulması, doğal yapının korunması, sosyo-kültürel faaliyetlerin arttırılması, alt yapı hizmetlerinin geliştirilmesi, kamuoyu araştırmaları yapılması ve kente ilişkin değerlerin tanıtılması gibi unsurlar izlemiştir.

Elde edilen araştırma bulguları sonucunda kent konseylerinin rollerinin demokratik katılımın arttırılması”, “kenti sahiplenme ve aidiyet hissinin oluşturulması”, “kent kültürünün anlaşılmasını sağlamak” “kentsel farkındalık

oluşturmak” ve “hemşehrlik hukuku oluşturmak olmak üzere altı ana tema çerçevesinde özetlenmektedir. Bu bulgulara göre; kent konseylerin toplumun kentin sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin süreçlerde aktif rol alabilmesini sağlaması, kente ilişkin değerleri ön plana çıkarması, kent kültürünü benimsetme ve kültürü gelecek nesillere aktarma isteği taşımaları gibi unsurların önem taşıdığı ifade edilebilir. Bu rollerin çoğunlukla kentin bütününe yönelik katılımın sağlanması üzerine şekillendiği görülmektedir Bu çerçevede, toplumu kente ilişkin konularda bilgilendirme, çeşitli raporlar oluşturma ve buna yönelik farkındalık çalışmaları yürütülmesinin öne çıktığını ifade etmek mümkündür. Ayrıca kent kültürünün ve değerlerinin anlaşılmasını sağlamak, kenti sahiplenme ve aidiyet hissi oluşturmaya çabalamak ve hemşehrlik hukukunun gelişmesini destekleyerek kenti daha yaşanabilir kılmak ve ortak yaşama bilincini oluşturmada kent konseylerinin önemli rol oynadığı görülmektedir. Dolayısıyla tüm bu rollerin etkili düzeyde yürütülmesi için öncelikle kent konseylerinin faaliyetlerinin bilinirliğini arttırmak gerekmektedir.

Kent konseylerinin kentdaşların güvenini ve inancını sağlayabilmek amacıyla herkese eşit mesafede durması, ayrımcılıktan ve siyasi oluşumlardan kaçınmaya aynı zamanda hesap verebilir olmaya özen göstermesi gerekmektedir. Diğer taraftan kentlilik bilincinin oluşturulması hem bireysel hem de kurumsal düzeyde kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesiyle mümkündür. Kentlilik bilinci bireysel düzeyde edinilen bilgi ve deneyimlerin davranışa dönüşmesiyle gerçekleşirken; kurumsal düzeyde ise kentlilik bilinci ve kentsel yaşam kalitesinin oluşturulmasında kent yöneticilerine önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamda, kent yöneticilerine yenilikçi, yaratıcı ve projeksiyonlu görüşler sunan ve “ortak akıl” platformu olan kent konseyleri kritik bir rol sahiptir. Kent konseylerinin bu konudaki önemlerinin göz ardı edilmesiyle yönetsel miyopluğa yakalanma riskinin artması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Acungil, Y. (2012). Kentleşme Sürecinde Tokat'ta Kentlilik Bilinci. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, SBE.
- Aksoy, A. (2016). Geleneksel Devletten Modern Devlete: Sanayi Devrimi ve Kamu Yönetimi Düşüncesinde Değişim. Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 2(3), 31-37.
- Batmaz, N. Y. & Gürer, A. (2016). Kırıkkale İlinin Kentlilik Bilinci Bağlamında Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. 4. Uluslararası Kentsel ve Çevresel Sorunlar ve Politikalar Kongresi.
- Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı. (2009). Kentleşme Şurası 2009, Kentlilik Bilinci, Kültür ve Eğitim Komisyonu Raporu. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Kentleşme Şurası Genel Sekreterliği, Ankara
- Belli, A. & Aydın, A. (2017). Kent Kültürü ve Kentlilik Bilincinin Oluşumunda Üniversitelerin Rolü: Mustafa Kemal Üniversitesi Örneği. The Journal of Academic Social Sciences. 39, 422-434.
- Castells, M., ve Hall, P. (1994). Technopoles of the World: the Making of the 21st Century Industrial Complexes. Routledge, London.
- Doğan, A. (2015). Cemaat ve Siyaset: Siyasal Davranışta Cemaat Üyelerinin Sosyal İlişkileri. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (38), 325-351.
- Ercoşkun, O. Y., Akunal, E. V. Ö., Yenigül, S. B., & Alkan, L. (2016). Kentlilik Bilincini Oluşturan Göstergeler ve Kentlilik Bilincini Geliştirme Yolları. Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, 12 (Özel Sayı 1).
- Erkul, H., Baykal, T., & Kara, H. (2013). Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10 (22), 85-105.
- Geyik, S. (2010). Kırdan Kente Göç Sonrası Kentlilik Bilinci: Mevlana Mahallesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, SBE.
- Görün, M. & Kara, G. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Kentlilik Bilinci Algısı: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. Yönetim Bilimleri Dergisi, 15(30), 393-409.

- Güçlü, S. (2002). Kentleşme ve Göç Sürecinde Antalya’da Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Güven, A. (2016). Kent, Kentleşme ve Kentsel Yönetim İhtiyacı. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*, 4(1), 21–30.
- Karasu, M. A., Çelik, M. L., & Altıparmak, C. (2018). 100 Soruda Kent Konseyi. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Kartal, K. (1992). Ekonomik ve Sosyal Yönleriyle Türkiye’de Kentleşme. Adım Yayınları, Ankara.
- Kaya, E. (2007). Kentleşme ve Kentleşme. (2. Baskı), Okutan Yayıncılık, İstanbul.
- Kayan, A. (2015). Küreselleşmenin Kentler Üzerindeki Etkileri ve Küresel Kentlerin Özellikleri İlgili Bir Değerlendirme. *Journal of Entrepreneurship & Development/ Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 10(1).
- Keleş, R. (1998). Kentbilim Terimleri Sözlüğü. İmge Yayınevi, Ankara.
- Kocaoğlu, M. (2015). Yerel Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği Üzerinden Uygulamalı Bir Çalışma. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11 (Özel Sayı 2), 97-117.
- Kocaoğlu, M. & Sert, S. (2018). Kentsel Sürdürülebilirlik Kavramı ve Kentsel Sürdürülebilirliğin Sağlanmasında Kent Konseylerinin Rolü Üzerine Bir Değerlendirme. *Strategic Public Management Journal*, 4(8), 52-61.
- Koyuncu, A. (2011). Sosyoloji Kuramlarında Kent. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 0(25), 31-56.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mutlu, A & Özaydın, Ö. (2011). Metropol Kent Samsun’da Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci. Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Raporu.
- Niray, N. (2002). Tarihsel Süreç İçinde Kentleşme Olgusu ve Muğla Örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(9).
- Pekdemir, Ş. (2019). Türk Sinemasında Kent Simgelerinin Gösterimi: İstanbul Üzerinden Bir Değerlendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe

Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Pustu, Y. (2006). Küreselleşme Sürecinde Kent “Antik Site’den Dünya Kentine. *Sayıştay Dergisi*, 60, 129-151.
- Topal, A.K. (2004). Kavramsal Olarak Kent Nedir ve Türkiye’de Kent Neresidir?. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 276-294.
- Torunoğlu, E. (1997). *Kentleşme-Çevre Sorunları ve Kentsel Yaşam Kalitesi*. Öteki Yayınevi, Ankara.
- Türkmen, S. & Tekkanat, S. (2018). Tarih Boyunca Kent Formlarının Biçimlenişi Üzerine Bir İnceleme. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(4), 107-124.
- Velibeyoğlu, K., Özdemir, S., Baba, A., Arsan, Z. D., Duran, H. E., Kaplan, A. & Esetlili, T. (2016). İzmir Küçük Menderes Havzası Sürdürülebilir Kalkınma ve Yaşam Stratejisi. İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir.
- Yeşildal, A. (2011). Yerel Demokrasinin Gelişim Sürecinde Kent Konseylerinin İşlevselliği: Kocaeli ve Kartepe Kent Konseyleri Örneği. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.